

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Marii Mercatoris S. Augustino Æqualis Opera Quaecumque Extant

[Complectens Ea Quæ Ad Hæresim Nestorianam Spectant]

Marius <Mercator>

Parisiis, 1673

Item ejusdem de libro secundo Excerptum Quartum [i. e. Tertium].

urn:nbn:de:hbz:466:1-14215

Item ejusdem de libro secundo

EXCERPTUM QUARTUM.

ANIMADVERTE, lector, & in omnibus, qua ex secundo libro excerpta sunt, recognosce characterem secundi libri descripti a Photio, in quo ait, a Theodoro cum adversariis ex sacra scriptura validius manum conferi.

SED & Gabriel evangelizans Virgini, sicut Lucas beatus exponit: *Ecce, inquit, in vtero concipies, & paries filium, & vocabis nomen ejus JESUM, hic erit magnus, & filius altissimi vocabitur, & dabit illi Deus sedem David patris sui, & regnabit hic super domum Jacob in aeternum, & regni ejus non erit finis. Ideoque & quod nascetur ex te sanctum, vocabitur Filius Dei.* Considerate, quod hic etiam cuncta dicantur humanitus. *Erit, inquit, magnus, non dixit, est: & filius altissimi vocabitur, non dixit, vocatur, aut est: non dixit, habet sedem David Patris sui, sed dabit ei: & regnabit, non dixit, regnat. Super quos? Super domum Jacob, non dixit, super angelos & archangelos. Et iterum, sanctum vocabitur Filius Dei, non dixit, vocatur.*

TOTUM hoc excerptum edemus propediem auctius, Graece & Latine, in auctario Theodoretis; ipsum vero magna ex parte exscripsit Gregorius magnus, & in epistola in praefatione laudatam transtulit. Nam post allatas Angeli ad Virginem voces, sic habet: *Considerate hic etiam, quia cuncta humanitus dicuntur. Erit, inquit, magnus, non dixit, est. Et filius altissimi vocabitur, non dixit, vocabitur. Et dabit ei Dominus sedem David Patris sui, non dixit, habet, sed dabit ei Dominus. Et regnabit, non dixit, regnat. Et super quos? Super domum Jacob, non dixit, super Angelos & Archangelos.*

QUID ad haec dicitis, qui veritati proprias passiones proponentes, propter humana certamina, Deo praelium passi estis inferre? Cui ista conveniunt? Deo, & qui semper est, & regi, & sancto, & Filio Dei? An autem templo, quod ex femine David sumptum, & propter unitatem Dei Verbi haec ipsa promeruit?

MAGNA hominis audacia simul & impietas! audacia quidem, accusantis oecumenicam synodum proditor, propter perversitatem, veritatis; impietas vero, aperte Filium Dei a filio Virginis, naturalem ab adoptivo dividens, alterumque alteri sola venerationis gloriaeque unitate copulantis, &c.

ITEMQUE IBI POST PAULULUM.

NON itaque Dei Verbum post natiuitatem Virginis magnum futurum esse praedixit; sed templum, quod ex Virgine sanctum, assumptum, unitum, & con-

nuncupatum etiam ipsum filius; non vt duos filios adoremus, sed vt in templo visibili Deum invisibilem contuentes, vnam illi venerationis gloriam deferamus.

EJUSDEM IN EODEM LIBRO SECUNDO.

CUM inuenitis: *Dominus autem plenus Spiritu sancto regressus a Jordane. Et iterum: Egressus est Jesus in virtute Spiritus in Galileam. Non Dei Verbum cooperatione vel auxilio eguisse Spiritus arbitris; sed visibile templum, quod variis Spiritus sancti donationibus fruebatur.*

Hæc cum titulo ipso exscripsit Gregorius: *In eodem libro secundo ait: Jesus autem plenus Spiritu sancto regressus a Jordane. Et iterum: Egressus est Jesus in virtute Spiritus in Galileam. Non Dei Verbum cooperatione vel auxilio eguisse Spiritus arbitris; sed visibile templum variis Spiritus sancti donationibus fruebatur.* Exscripsit vero, ad id ipsum probandum, ad quod & Mercator, a Theodoro nempe duas in Christo personas astrui.

ITEMQUE IBIDEM POST ALIQUANTA.

UT autem duarum naturarum divisionem manifeste pervideas, ad doctrinam ipsius Domini veniamus. *Accesserunt ad eum Iudæi dicentes: Quod signum ostendis nobis, quia hæc facis? Respondit Jesus: Solvite templum hoc, demonstrativa voce eos ad visibile pertrahens; & in tribus diebus suscitabo illud, deitatis potentiam audientibus manifestans.*

EX EODEM LIBRO.

HUNC Deus auctorem & salvatorem *exaltavit. Quis igitur exaltatus? Non excelsus, sed ea natura, quam deitas exaltavit, quam Judæi interemerunt suspendentes in ligno: hæc enim exaltata est, conjunctione ejus, qui sumpsit eam, & habitavit in ea.*

EX EODEM LIBRO.

MANIFESTUM est, inquit, quis die tertia resurrexit, & quis hoc resuscitavit, secundum Salvatoris promissionem dicitis: *Solvite templum hoc, & in triduo resuscitabo illud. Quod tertia die resurrexit, hoc suspenderunt in ligno Judæi: Hoc vixit Deus Spiritu sancto & virtute. Non enim*

Deus Verbum vñctione aut operatione sancti Spiritus eguit; sed templum, quod ex semine David assumens sibi met copulavit: & hoc evidenter ostendit. Apostolus commemorans vñctionem, quæ a Deo facta est; & Spiritum sanctum, a quo vñctus est, & virtutem, qua fruebatur; & quemadmodum sanitate operatus est: Quoniam, inquit, Deus erat in illo.

Marci, v. 14.

EX EODEM LIBRO.

Hcb. 1. v. 9.

PAULOMINUS ab angelis minoratum videmus Jesum propter passionem mortis, gloria & honore coronatum, ut sine Deo pro omnibus gustaret mortem. Dividit a passione, ut sine Deo, inquit, pro omnibus gustaret mortem. Hunc etenim & paulominus ab angelis allerit minoratum; Verbum autem Deus non minor angelis, sed creator est angelorum, & virtutum, & dominationum, & omnis invisibilis & visibilis creaturæ.

SINE DEO, &c.] Longè aliter in editione, sive Latina vulgata, sive Græca: *Et gratia Dei pro omnibus gustaret mortem, unus pater erat & unus filius unus deus unus dominus.* Legerunt tamen Græci quidam, *unus pater & unus filius, &c.* Adjuvat lectio, quam sequitur Theodoretus, hæresim fuisse tempore passionis, quam hæresim alterius peperit vitiosa verbi loci, Coloss. 2. v. 15. Ubi enim legitur: *Delens quod adversus nos erat chirographum decreti, quod erat contrarium nobis, & ipsum tulit de medio, affigens illud cruci, & expoliatis principatus & potestates: iraduxit confidenter, palam triumphans illas in semetipso; legebant veteres quidam, exuens se carnem.* Ita Hilarius libro de Trinitate. Ambrosius in tractatu de symbolo cap. 13. Augustinus cum libro de agone christiano cap. 2. tum alicubi passim. Illa porro hæresis, quæ visa est Capreolo Nestorianæ pars, cum in Hispania serpere cœpisset, coegit Vitalem & Constantium laicos Hispanos consulere Capreolum Carthaginensem Episcopum, qua ratione impugnanda foret. Consulentiū epistolam & Capreoli responsonem edidit Pater Sirmondus, ann. MDCXXX. Utamque retulerunt in generalium conciliorum collectionem, sive qui regiam, sive qui majorem accurarunt. Verba consulentiū ista sunt in vulgatis libris: *Sed & hominem purum dicunt pependisse in cruce, & comprehensum. Aiunt, recessit Deus ab eo. Quibus parvitas nostra sic dicit, nunquam Deus recessit ab homine assumpto, nisi quando dixit de cruce: Heli Heli lammafabactani, Deus Deus meus, quare me dereliquisti? Ex quibus tria conficio Primum, opinatos fuisse hos Hispanos, Verbum ab homine recessisse, imminente morte. Alterum vitiosam esse vulgarem lectionem, quod satis ostendit discohærens oratio, comprehensum. Aiunt, recessit Deus ab eo. Postremum, qua ratione vitium emendari debeat. Arguunt enim Vitalis & Constantius errorem suo pejozem, eorum scilicet, qui non solum in*

cruce, sed toto passionis tempore, atque ita ab ipsa comprehensione, depositum a Verbo hominem dicerent. Quare ita legendum puto: *Sed & hominem purum dicunt pependisse in cruce; post comprehensum enim aiunt, recessit Deus ab eo, &c.* id est, post comprehensionem.

Porro autem Vitalis & Constantius eo venialius errabant, quod magno forte exemplo decepti erant, Ambrosii scilicet, cujus hæc sunt verba: *Hæc beata anima, quæ in cruce ad divinitatem clamavit dicens: Deus Deus meus, quare me dereliquisti? clamavit homo divinitatis separatione mortuus. Nam cum divinitas mortis libera sit, vitique mors esse non poterat, nisi vita discederet, quia vita divinitas est, quæ nunquam patitur vel mortem, vel corruptionem: immortalis enim semper & incorruptibilis est. Deus autem, qui Verbum & Spiritus est, qui ubi vult spirat, carnem humanam animamque susceptam non deseruit invidius, sed quia voluit, ubi voluit, quomodo voluit, & quando voluit, relinquens possit eam, & iterum assumpsit eam. Non ergo cunctis jure ac potestate exutus est carnem, sed ipse se exiit. Nam qui potuit non mori, si nolisset, proculdubio quia voluit, mortuus est. Quod ita esse comprobans Apostolus ait: Spoliavit se carne, principatus & potestates expoliavit, triumphans illos semetipso, per mortem scilicet hominis suscepti.*

EX EODEM LIBRO.

UNUM his omnibus adjiciens testimonium, sermoni terminum dabo: *JESUS CHRISTUS heri & hodie, ipse & in sæcula.* Quomodo igitur (hoc, sapientissimi, debemus advertere?) Quomodo ipse idem heri & hodie & in sæcula, & temporalis & æternus, & in tempore & super tempora? Nam si æternus est, temporalis non est; & si in tempore est, super tempus non est.

ILLUD ipsum Gregorius totidem verbis in præfatam epistolam transtulit, indeque erroris Nestoriani Theodoretum convinci posse credidit.

AUDITE surdi, & cæci respicite. Et quis est cæcus & surdus, nisi qui mente captus est, nec vult intendere veritati, oculos suos claudens radiis, & se luminibus privans? Magistrum ergo veritatis audite jure præcipientem, voces evangelicas apostolicasque dividere, & deitati quidem sublimes ascribere, humiles autem humanitati deputare. Tandemque definite huic piæ divisioni resistere; nec metu anathematis pavorem simplicioribus inferatis. Nos enim tanquam purgamenta, quæ a vobis formidolosa proferruntur, attendimus, sanctorumque Patrum magisteria custodimus.

INTENDIT animum in quartum Cyrilli anathematisnum qui hujusmodi est: *Si quis personis duabus sive substantiis (sanctis) disperiat voces, quæ sunt in evangelicis, vel ap. Hæc scripturis, quæque vel de Christo a sanctis dicuntur,*

psum filius; non ve
sed vt in templo
bilem concurrens
gloriam deferat
DEM LIBRO
DO.
minus autem ple
Jordanæ. Et iterum
virtute Spiritus in
rbum cooperatio
Spiritus arbitrat
quod variis Spi
fruebatur.
xscripsit Gregorius
JESUS autem ple
sus a Jordane. Et
in virtute Spirit
um cooperatio
reris: sed vñct
i donationibus fra
ipsum probandæ
theodoro te
rui.
M POST
A.
acurarum divi
tas, ad doctri
mus. Accesserat
ad signum osten
spandit JESUS
nstrativa voce
& in tribus
tis potentiam
BRO.
& salvatorem
itus: Non ex
deitas exal
erunt suspen
exaltata est,
psit eam, &
RO.
uit, quis die
resuscitavit,
onem dico
triduo redi
resurrexit,
cæci: Hoc con
e. Non enim

vel ab ipso de seipso; & has quidem, ut homini, qui præter Verbum seorsus intelligatur; has vero ut divinas, soli Deo Verbo: anathema sit. Confulere reprehensionem Theodoretum ad istum anathematismum, & cum istis confert, istamque ex cognatione utriusque intelliges, quantum fuerit Theodoretum in omnes anathematismos, sed in istum maxime, odium. Unde non immerito Mercator sequentia paulo commotius scripsit.

HIS verbis profanus iste, tam in Nestorium, quam in similes recte latam sub anathematis interpositione sententiam, ut æstimat, attenuare contendit, ne fe-

ctatores & complices metu præsentis & futuræ penæ, dogmata pravitate abjiciant, & ad unitatis tramitem venire nitantur.

VERBA MARIÏ MERCATORIS.

DENIQUE ut nequitia cordis ejus evidenter appareat, in vltima parte quarti libri Theodorum Mopsuestenæ civitatis Episcopum, quem omnes fere catholici hæreticum esse cognoscunt, suis præconiis ita concelebrat.

Ex vltima parte libri quarti Theodoretum

EXCERPTUM QUARTUM.

ID CIRCO, inquit, magnum Theodorum, propugnatores pietatis, & evangelicorum defensores præconiorum, in medium non deduxi, quia & ipse, propter nefcio quæ, nobiscum impugnatur a vobis; & post sudores quamplurimos, & labores conquistos; post tot certamina, & studia numerosa, non exterrororum, sed suorum sociorumque fidei calumniis appetitur: oportebat enim, cum cum Paulo post gentilium, & latronum, etiam fallorum fratrum, ejus denique generis enumerare pericula. Hujus rei gratia tantum virum sponte præterire volumus.

2. Cor. II. v.
16.

Epist. 16.

AD hunc librum videri potest spectare Theodoretum, cum Irenæo Episcopo arguenti, quod

Diodorum & Theodorum prætermisisset in Eranista, responder: Quo cultu viros tantos prosequar, testis est liber, quem de illis composui, in quo constat in illos accusationem diluimus, nec accusatorum potentiam, nec struttas contra nos insidias reformidantes. Liber enim Pentalogii ab Apologetico pro Diodoro & Theodoro non differt; id manifeste demonstratur ex consequentibus Mercatoris verbis.

Eranista dialogo 1. idipsum habet. Proferrem etiam tibi fortissimorum veritatis propugnatorum Diodori & Theodori enarrationes, nisi viderem vos insensu in hos animo esse, Apollinarisque in eos odio & malevolentia successisse. Vidisset enim hos etiam ceteris consonantia scripsisse, & ex divino fonte suenta hausisse, rivusque & ipsos quoque spiritus extitisse: sed hos quidem prætermittam, quia implacabile bellum adversus eos suscepisti.

Item in quinto libro, qui est totius ejus operis extremus,

EXCERPTUM QUINTUM.

VERBA MARIÏ MERCATORIS.

IDEM hanc calumniam sanctæ synodo, quæ Nestorium jure percudit, execrandus iste struere nititur, ut audeat dicere, beatos Patres, qui apud Ephesum convenerunt, non recti dogmatis intentione, sed timore potius, illam protulisse sententiam, quatenus Apollinaris olim sepulta perfidia per eos renovata esse videatur; hanc autem contumeliam in sanctos Dei pontifices his perfidis verbis exaggerat.

EX LIBRO QUINTO THEODORETI PRO THEODORO.

TANTUM valuit invidia, cui vos mancipastis, ut quæ olim per unum aut duos, & hos latentes, Apollinaris loquebatur; hæc nunc per multos Ecclesiæ

præfules congregationibus Ecclesiarum, factis exhibeat, & tales herbe per pastores gregibus offerantur, luporumque morsus, rectorum ministerio, rationalibus ovibus insigantur; & qui in duabus, aut in tribus civitatibus extra murorum septa, paucos alloquebatur, quos etiam variis canticis seducebat; nunc iste per vos in mediis tripudiat urbibus: ejus enim prædicatis errores, & vocum novitatibus decoramini, reparantes ejus blasphemiam, quæ jam fuerat consumpta temporibus.

EADEM nunc effundit in sanctos Dei pontifices, quæ ante scripserat in Cyrillum, cum Joanni Antiocheno mitteret suas anathematismorum reprehensiones. Valde dolui, inquit, cum anathematismos legissem, quos direxisti, nobis præ-